

Vergaderjaar 2024–2025

30 821

Nationale Veiligheid

Nr. 297

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 juni 2025

Sinds 9 december 2024 voert de Koninklijke Marechaussee (KMar), conform artikel 25 van de Schengengrenscore,¹ binnengrenscontroles uit aan de Nederlandse landsgrenzen met België en Duitsland. Over de tijdelijke herinvoering van deze maatregel is uw Kamer op 11 november 2024 geïnformeerd. Bij brief van 25 april jl. (Kamerstuk 30 821, nr. 273) bent u geïnformeerd over de verlenging van de tijdelijke herinvoering van de binnengrenscontroles tot en met 8 december 2025.

Tijdens het Commissiedebat over de JBZ-raad van 11 december jl. (Kamerstuk 32 317, nr. 926) is toegezegd uw Kamer na 6 maanden te informeren over de effecten van de grenscontroles waarover ook aan de Europese Commissie zal worden gerapporteerd.² Vanwege de verlenging volgt de rapportage aan de Europese Commissie conform de Schengengrenscore niet na het verstrijken van de eerste zes maanden, maar uiterlijk vier weken na het verstrijken van de termijn van twaalf maanden. Daarom stuur ik deze brief met de resultaten alleen naar uw Kamer.

Op 21 maart jl. (Kamerstuk 30 821, nr. 267) is uw Kamer geïnformeerd over de resultaten van de binnengrenscontroles van de eerste drie maanden. In deze brief staan de resultaten van de binnengrenscontroles van de eerste zes maanden, van 9 december 2024 tot en met 8 juni 2025. De resultaten van de binnengrenscontroles worden vanaf deze zomer driemaandelijks openbaar gemaakt op de website van de Rijksoverheid.

Resultaten binnengrenscontroles

In de periode van 9 december 2024 tot en met 8 juni 2025 zijn door de KMar grenscontroles uitgevoerd aan de binnengrenzen met België en Duitsland. De KMar heeft de grenscontroles binnen de bestaande capaciteit en budget uitgevoerd.

¹ Schengengrenscore | EUR-Lex

² TZ202412-098

De totale duur van de uitgevoerde grenscontroles bedraagt ten minste 4.450 uur.³ In totaal zijn circa 4.050 Nederlandse grenswachters ingezet om de controles aan de binnengrenzen uit te voeren.⁴ In onderstaande tabel staat het totaal aantal personen en voertuigen dat door de KMar gecontroleerd is.

Binnengrenscontroles 9 december 2024 t/m 8 juni 2025

Aantal gecontroleerde personen en voertuigen

Aantal personen	80.060, waarvan 55.360 EU-burgers
Aantal voertuigen (auto's, bussen, vrachtwagens, treinen)	17.860

Rijkswaterstaat ondersteunde de grenscontroles door middel van verkeersmaatregelen.⁵ De controles hebben alleen op inreizend verkeer plaatsgevonden en zijn dynamisch en informatie- en risicogestuurd uitgevoerd.

In de periode van 9 december 2024 tot en met 8 juni 2025 is tijdens de binnengrenscontroles aan 360 unieke vreemdelingen de toegang tot Nederland geweigerd, omdat zij niet voldeden aan de toegangsvoorwaarden. Dit betreft bijvoorbeeld vreemdelingen die hun doel, duur en middelen van hun reis naar Nederland onvoldoende kunnen onderbouwen, niet beschikken over een geldig reisdocument, of een gevaar zijn voor openbare orde of nationale veiligheid.

Daarnaast zijn bij de binnengrenscontroles 170 personen aangehouden. De aanhoudingen vonden onder andere plaats in het kader van migratiecriminaliteit, zoals documentfraude en mensensmokkel, verkeerdelicten en drugscriminaliteit.

Situationele context en duiding cijfers

De bovenstaande resultaten sluiten aan bij de doelstellingen van het demissionaire kabinet om irreguliere migratie en migratiecriminaliteit tegen te gaan.

De cijfers tonen ook dat het aantal geweigerde vreemdelingen en het aantal asielaanvragen aan de grens in de eerste drie maanden na de invoering van de maatregel hoger lag dan in de daaropvolgende periode. In de tweede fase is zowel het aantal toegangsweigeringen als het aantal asielaanvragen aan de grens gedaald, ondanks het feit dat de totale duur van de binnengrenscontroles ongeveer gelijk is gebleven ten opzichte van de eerste drie maanden.

De precieze redenen voor deze dalingen zijn moeilijk te verklaren. De dalingen kunnen verband houden met het veranderde migratiebeeld. Zo is de migratiedruk aan de Europese buitengrenzen in 2025 significant verminderd. Volgens voorlopige cijfers van Frontex zijn in de eerste vier maanden van 2025 bijna 47 duizend illegale grensoverschrijdingen waargenomen aan de buitengrenzen van de EU. Dit is een kwart minder dan dezelfde periode in 2024.

³ De aantallen in deze kamerbrief zijn afgerond op tientallen.

⁴ Het betreft de totale inzetcapaciteit, dus niet het aantal unieke grenswachters. Personeel wordt meerdere keren ingezet.

⁵ De verkeersmaatregelen om de controles veilig uit te voeren hebben Rijkswaterstaat circa 1 miljoen euro gekost.

Ook is een daling te zien van secundaire migratiestromen binnen het Schengengebied, waaronder richting Nederland. Deze ontwikkeling wordt weerspiegeld in de cijfers: naarmate het aantal illegale grensoverschrijdingen afnam, daalde ook het aantal vreemdelingen dat een asielaanvraag indiende in Nederland. Van januari tot en met april 2025 zijn ca. 6.010 eerste asielaanvragen gedaan. Dit is 49 procent minder dan dezelfde periode in 2024.

De dalingen kunnen ook (deels) het gevolg zijn van de herinvoering van de binnengrenscontroles door meerdere EU-lidstaten, evenals de concrete invulling deze maatregelen door deze EU-lidstaten. Het is hierbij voorstelbaar dat binnengrenscontroles in de Europese Unie een preventief effect hebben op migranten en mensensmokkelaars en daarmee bijdragen aan de verplaatsing van (secundaire) migratiestromen.

Tijdens de binnengrenscontroles is een aantal strafbare feiten geconstateerd die verband houden met migratiecriminaliteit, zoals mensensmokkel en documentfraude. Wat betreft de aanhoudingen in het kader van grensoverschrijdende criminaliteit zijn er echter geen duidelijke trends zichtbaar. Het aantal aanhoudingen in de afgelopen drie maanden is ongeveer gelijk gebleven aan dat van de eerste drie maanden van de binnengrenscontroles. Dat deze cijfers nagenoeg stabiel zijn gebleven, ondanks een afname van de migratiedruk, kan mogelijk worden verklaard door een wijziging in de werkwijze van de KMar sinds maart. Sindsdien worden er meer dynamische controles uitgevoerd, wat mogelijk leidt tot een vergelijkbaar aantal aanhoudingen ondanks de veranderde omstandigheden.

Impact grensregio's en werkwijze Duitsland en België

Ik kan u informeren dat de Nederlandse binnengrenscontroles, doordat ze op flexibele wijze zijn uitgevoerd, slechts een beperkte invloed hebben gehad op de doorstroming van voertuigen en reizigers vanuit België en Duitsland. In de informatie die ik tot nu toe heb ontvangen, wordt bevestigd dat de Nederlandse binnengrenscontroles geen significante negatieve impact hebben gehad op de grensregio's en het grensoverschrijdende verkeer.

De Duitse binnengrenscontroles leidden echter wel regelmatig tot files in Nederland. Ook werd in sommige regio's sluipverkeer waargenomen. Het demissionaire kabinet blijft onverminderd inzetten op maatregelen om het effect van grenscontroles op de economie, verkeersstromen, grenswerkers in de grensregio's te beperken. Dit doet zij in goede afstemming met België en Duitsland.

De Duitse grenscontroles zijn sinds begin mei jl. geïntensiveerd. Personen die niet aan de toegangsvoorwaarden voldoen worden door Duitsland geweigerd. In het kader van bilaterale afspraken worden geweigerde vreemdelingen aan Nederland overgedragen. De operationele uitvoering van deze overdrachten, zoals tijdstip en locatie, wordt afgestemd tussen de lokale Duitse en Nederlandse grensautoriteiten. Hierbij kan sprake zijn van «warme overdrachten», waarbij een persoon fysiek wordt overgedragen door de Duitse aan de Nederlandse autoriteiten, of «koude overdrachten», waarbij deze fysieke overdracht niet plaatsvindt. Voor de overdrachten van Nederland aan Duitsland geldt hetzelfde principe.

Tussen 9 december 2024 en 8 juni 2025 zijn in totaal 470 unieke vreemdelingen door Duitsland aan Nederland overgedragen. In dezelfde periode heeft Nederland 340 unieke vreemdelingen aan Duitsland overgedragen. Voor de volledigheid wordt gemeld dat België tussen 9 december 2024 en

8 juni 2025 60 unieke vreemdelingen aan Nederland heeft overgedragen. Nederland heeft in deze periode 30 unieke vreemdelingen aan België overgedragen.^{6, 7}

Vervolg

Het aantal geweigerde vreemdelingen en de interceptie van aan migratie gerelateerde criminaliteit, zoals mensensmokkel en documentfraude, onderstrepen het belang van de binnengrenscontroles. De resultaten worden blijvend gemonitord en betrokken bij de afweging over de proportionaliteit en effectiviteit van de binnengrenscontroles.

Parallel aan de binnengrenscontroles wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van de uitvoering. De KMar verkent voortdurend hoe de binnengrenscontroles zo effectief en efficiënt mogelijk kunnen worden ingericht en voert daarover gesprekken met betrokken partijen. Ook is er op verschillende niveaus regelmatig contact met België en Duitsland over de bewaking van de grenzen en de grenscontroles.

Daarnaast ga ik het juridische kader voor de Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV)-controles versterken, als onderdeel van het asielcrisispakket. Mede in het licht van de toegenomen passagiersstromen, breid ik de bevoegdheden van de KMar uit, welke hen in staat zal stellen om MTV-controles in de toekomst frequenter en langduriger uit te kunnen voeren. Concreet betekent dit onder andere dat de huidige maxima voor controles per modaliteit (vliegtuigen, treinen, bussen, schepen, auto's en vrachtwagens) worden verhoogd. Hierdoor krijgt de KMar meer ruimte om de MTV-controles uit te voeren.

De introductie van het nieuwe MTV-kader kan ertoe bijdragen dat de noodzaak tot het voortzetten van binnengrenscontroles op termijn afneemt. Zoals eerder toegezegd zal ik uw Kamer hierover voor het einde van het jaar te informeren.⁸

Conform de Schengengrenscore zal binnen vier weken na afloop van de tweede termijn een rapportage aan de Europese Commissie worden verstrekt. Hierover wordt uw Kamer te zijner tijd middels een Kamerbrief geïnformeerd.

De Minister van Asiel en Migratie,
D.M. van Weel

⁶ Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de tijdens het commissiedebat over de JBZ-Raad van 11 juni jl. gedane toezegging met betrekking tot de overdrachten vanuit Duitsland (TZ129312). Dublinclaimanten worden via de Dublinprocedure overgedragen aan de verantwoordelijke lidstaat. Dit proces staat los van overdrachten in het kader van de binnengrenscontroles.

⁷ Dit betreft het totaal aantal overdrachten. Hieronder vallen ook overdrachten die reeds vanuit andere processen zijn gepland.

⁸ TZ128705